

כ' (פי' זו) דבר זה מלווה בחילוק המקומות יש מקום שאין נמלא ט' שג א המוצא כלאים בכגדו וכו'. מיתמל דרכי יהודה אמר רב רק קנטס וזומו המקום אין צריך להחיר התפירה אבל במקומות הללו הרכו ו' הוא הפשמן וצריך להחיר התפירה ולתפרס קנטס עכ"ל. וגם הרמב"ם (הכ"ח) כתב פהם הלוקח כלי צמר מן הגוי צריך לבדוק יפה יפה שמה הן תפורין נפשמן. ור"ש (פ"ט מ"ו ד"ה אין) כתב דבמקומות יש לפסוק להחיר לפי שהפשמן צורך מן הקנטס וטוב יותר לאומן לתפור ט' לפי שהוא חזק החוט נשעת תפירה וכן כתב סמ"ג (ל"ח רפג פ"א ע"ה) בשמו וכתב עוד וגם מורי ר"י בר יצחק היה אומר קן מפני שזונס תפורים קנטס:

סימן שג

פרטי דמיו דינים המבוארים בזה הסימן

[א] המוצא כלאים בכגדו והוא בשוק או בבית המדרש: הרואה כלאים על חברו בשוק: [ב] המלביש את חברו כלאים:

א המוצא כלאים בכגדו אם הם דאורייתא פושטו אפילו בשוק (ב) ואם הוא כלאים דרבנן והוא בשוק אין צריך לפשטו וכן אם הוא בבית המדרש אין צריך למהר בשבילו לצאת משם. כתב הרמב"ם הרואה כלאים של תורה על חברו אפילו הוא בשוק קורעו מעליו אפילו הוא רבו שלמדו חכמה ואדוני אבי הרא"ש ז"ל כתב אף על פי שהמוצא כלאים דאורייתא פושטו אפילו אם הוא בשוק (ג) דוקא שהלבוש מוצאו בעצמו שהוא מזיד [א] אבל הרואה כלאים על חברו והלבוש אינו יודע אין צריך לומר לו בשוק עד שיגיע לביתו דמשום כבוד הבריות ישתוק ואל יפרישנו

שג א המוצא כלאים בכגדו אם הם מדאורייתא פושטו ואפילו בשוק וכו'. פסק מי שמתו (נכרות י"ט): אמר רב יהודה אמר רב המוצא כלאים בכגדו פושטו אפילו בשוק שנאמר (משלי כ"ו) אין חכמה ואין עצה ואין חסד לנגד ה' כל מקום שיש חילול השם אין חולקין כבוד לרב ומשמע בן השם דהיינו דוקא בכלאים דאורייתא וכן כתב הרא"ש פסק ט' דנדה (ה' כלאי עדים ט"ו) וכן הם דברי הרמב"ם ז"ל (כלאים פ"י הכ"ט): וב"ש וכן אם הוא בבית המדרש אין צריך למהר בשבילו לצאת משם. ירושלמי אכתנו בסמוך: וכתב עוד שם הרא"ש ירושלמי (כלאים פ"ט ה"ה) הרי

כ' (פי' זו) דבר זה מלווה בחילוק המקומות יש מקום שאין נמלא ט' שג א המוצא כלאים בכגדו וכו'. מיתמל דרכי יהודה אמר רב רק קנטס וזומו המקום אין צריך להחיר התפירה אבל במקומות הללו הרכו ו' הוא הפשמן וצריך להחיר התפירה ולתפרס קנטס עכ"ל. וגם הרמב"ם (הכ"ח) כתב פהם הלוקח כלי צמר מן הגוי צריך לבדוק יפה יפה שמה הן תפורין נפשמן. ור"ש (פ"ט מ"ו ד"ה אין) כתב דבמקומות יש לפסוק להחיר לפי שהפשמן צורך מן הקנטס וטוב יותר לאומן לתפור ט' לפי שהוא חזק החוט נשעת תפירה וכן כתב סמ"ג (ל"ח רפג פ"א ע"ה) בשמו וכתב עוד וגם מורי ר"י בר יצחק היה אומר קן מפני שזונס תפורים קנטס:

ב כתב הרמב"ם הרואה כלאים

ש"ך תורה וכו'. כלומר מדברי הרמב"ם משמע דאף על פי שהלבוש אינו יודע שהוא כלאים אלא הרואה בלבד יודע אפילו הכי קורעו מעליו. אבל הרא"ש מפרש דוקא שהלבוש בעצמו מוצאו להשחא הו' מזיד אם אינו פושטו צריך לפושטו אפילו בשוק אבל אם הלבוש אינו יודע אין צריך לומר לו בשוק וכו' דכיון דאין חיוב אמירה זו אלא מדרבנן לאסמכתא אולפני עור לא תתן מכשול (ויקרא י"ד) גדול כבוד הנצרות שדוחה לא תעשה שנתורה ואין צריך לומר לו בשוק עד שיגיע לביתו והו' דעת רבינו אבל לפע"ד נראה דגם הרמב"ם לא אמר דקורעו מעליו בשוק אלא היכא שהוא מזיד יודע שהוא לטש כלאים

של תורה ואינו פושטו אבל אם אינו אלא שנג אינו חיוב לקורעו מעליו אלא שותק עד שיגיע לביתו ואחר כך מודיעו שהוא לטש כלאים של תורה ואין כאן מחלוקת וכו' והכי נקטינן:

שהלך בשוק ונמלא לטש כלאים תרין אמוראין חד אמר אסור וחד אמר מותר. מאן דאסר דבר תורה. ומאן דמתיר כרבי ירמיה דאמר גדול כבוד הנצרות שדוחה את המצוה בלא תעשה שעה א'. מני אין מדקדקין לא נחמ ולא כלאים נחמ המדרש ר' אחי הוה יתיב ומפני אמר חד לתנביא את לטש כלאים אמר ליה ר' אחי [ב] שלוף מאן וכו' ליה, (עכ"ל הירושלמי) וסבר רבי אחי כאמורא דשרי אי נמי בכלאים דרבנן אי נמי בכלאים דאורייתא ודאי המוצא כלאים בכגדו אין חכמה ואין חסד לנגד ה' וצריך לפשטו אפילו בשוק אבל אם אדם רואה כלאים בכגדו פשוטו והלבוש אינו יודע אין לומר לו בשוק עד שיגיע לביתו דמשום כבוד הנצרות ישתוק ולא יפרישנו עכ"ל וכתב רבינו כאן כדברי המירון השמי. וכן כתב סמ"ג (לאין רפג פ"א):

ב כתב הרמב"ם הרואה כלאים ש"ך תורה על חברו אפילו הוא בשוק קורעו מעליו אפילו הוא רבו שלמדו חכמה ואדוני אבי הרא"ש ז"ל כתב אף על פי שהמוצא כלאים דאורייתא פושטו אפילו אם הוא בשוק (ג) דוקא שהלבוש מוצאו בעצמו שהוא מזיד [א] אבל הרואה כלאים על חברו והלבוש אינו יודע אין צריך לומר לו בשוק עד שיגיע לביתו דמשום כבוד הבריות ישתוק ואל יפרישנו

פרישה

שג (ב) ואם הוא כלאים דרבנן וכו'. פריש מי שמתו אומר גדול כבוד הנצרות שדוחה לא תעשה (דברים י"ב) דהיינו כל דבר שהוא מדברייהם אבל לאו גמור אינו דוחה כי אם השנא אכירה ופסח שהוא בשב ואל תעשה לאספיקי כלאים שהוא לובש (ועיקר) [ועוקר] הלאו בשב ועשה אן ע"ש. מורי ורבי (מהרש"ל בהגהותיו לטור): (ג) דוקא שהלבוש מוצאו בעצמו שדוא סויד. לנה לומר אם אסר שמאלו ישהו עליו נמלא שמשהה עליו נמיד. בית יוסף:

דרישה

שג [א] אבל (המוציא) [הרואה] כלאים על חברו והלבוש אינו יודע וכו'. אין להקשות מההוא חסיד רראה עכ"ם שלכש כלאים והלך בשוק והוא סבר שהוא יהודי והפשיטו בשוק והפסיד על ידי זה ד' מאות והובים (נכרות כ). ואין לומר שהחסיד ידע שלכשו מזיד שהרי לא ידע וסבר שהוא יהודי והיה עכ"ם די"ל ולא שייך למימר שהלבוש שונג אלא כשיש חוט פשתן בכגד צמר ואינו נראה וכל כיוצא בו והוא מעשה היה דהכלאים היה לעינים צמר ופשתן בהדרי ולפי סברת החסיד שהיה סבור שהוא יהודי לא שייך למימר דילמא שונג היה וק"ל ג:

חדושי הגהות

שג [ב] כלומר שהקפיד עליו על שהיה מודיע למכרו:

הגהות והערות

[א] כ"ה הגירסא בדפוס קניגסברג וכו"ה ברא"ש. בדפוס ראשון ודפוסי דיהנפורט ודילנא הגירסא "קרוב הוא הפשתן":

[ב] ולשון הרא"ש: יונאה דדוקא בכלאים דאורייתא ותמה עליו הפסדי י"ט (אות ד) על שכתב יונאה והרי הרכו מוכרע פני החלמוד: [ג] הגודע ביהודה מ"ק (בא"ח ס"י לה ד"ה עיינן) כתב בדעת הרמב"ם שאף אם הלבוש שונג כיון שהכלאים נכרים ואין הכל יודעים שהוא שונג יש כאן חילול ה':

כתב הרמב"ם המלביש את חבירו כלאים וכו'. מוספתא פרק אלו הן הלוקין (מכות ה"ו) המלביש את חבירו כלאים והמטמא את הנזיר אף על פי שהמלביש מזיד ומטמא מזיד חייב היו שניהם שוגגין פטור המקיף פאת ראשו של חבירו שניהן חייבין כמה דברים אמורים שהיו שניהם מזידים אבל אם היו שניהם שוגגין פטורין אחד שוגג ואחד מזיד שוגג פטור ומזיד חייב ונראה דהרמב"ם מפרש דברי שא הכי פירושא אף על פי שגם המלביש מזיד ומטמא מזיד אפילו הכי הלביש והנטמא חייב בלבו והמלביש פטור ולא דמי למקיף פאת ראשו של חבירו דבשניהם מזידין שניהם חייבין דשאני התם כיון דכתיב (ויקרא יט כו) לא תקיפו בלשון רבים ולא כתיב לא תקיף בלשון יחיד אלמא דנא הכתוב לחייב שניהם אבל הכא דכתיב בלשון יחיד לא תלבש (דברים כג יא) לא יטמא

שלבשו מזיד דאם כן לא שייך לישנא דהמוטא אלא היינו לומר שאם אחר שמלאו ישהנו עליו נמלא שהוא משהה אותו עליו צמוד ד: ב כתב הרמב"ם (פי' ה"א) המלביש את חבירו כלאים אם היה הלושב מזיד הלושב לוקה וכו'. והרא"ש נמשנה (כלל כ דין טו) תמה עליו וכחנז לא ידענא מנין מלקות זה למלביש דלא תלבש (דברים כג יא) אלושב קאי ואי דרש נמי לא תלבש אם כן אפילו הלושב מזיד נמי ילקה המלביש גם הוא דאין זה לאו שכללות כיון דאחרי גברי קאי ה: דש א כלאי בגדים מותר לעשותן ולקיימן ואינן אסורים בלבישה. משנה בפרק (במרא) [מ'] דכלאים (מ"א):

משוגג: ב כתב הרמב"ם המלביש את חבירו כלאים אם היה הלושב מזיד הלושב לוקה והמלביש עובר על ולפני עור לא תתן מכשול (ויקרא יט יד). ואם לא ידע הלושב שהוא כלאים והמלביש מזיד (ג) המלביש לוקה והלושב פטור:

סימן דש

פרטי רמזי דינים החבואים בזה הסימן
כלאי בגדים מותר לעשותם ולקיימם:

כלאי בגדים מותר לעשותן ולקיימן ואינן אסורין אלא בלבישה:

(נמדנר ו ו) אף על גב דקרי ביה לא תלבש וקרי ביה לא יטמא אפילו הכי מדלא כתיב בלשון רבים אלא בלשון יחיד אין שניהם חייבים אף על פי ששניהם מזידין אלא הלביש בלבד הוא דחייב וכן הנטמא בלבד הוא דחייב אלא דלפי זה צריך להגיה בסיפא שניהם שוגגין שניהם פטורין אחד שוגג ואחד מזיד ומזיד חייב דמה שזה דינו למקיף ואין לחלק ביניהם אלא בשניהם מזידין דמקיף שניהם חייבין ובמלביש הלושב חייב והמלביש פטור אף על גב ששניהם מזידין ולפי זה לא קשיא כלל מה שהקשה הרא"ש על זה במשנתו להרשב"א עיין כמה שכתב בית יוסף בשם הרא"ש כאן בסמ"ן זה ובכסף משנה סוף פרק עשירי (ה"א):

דש א כלאי בגדים מותר לעשותן ולקיימן ואינן אסורין אלא בלבישה. כן כתב הרמב"ם בפרק י' (ה"ג) וז"ל ואין אסור אלא ללבוש בלבד או להמכסות בהן שנאמר (דברים כג יא) לא תלבש שעטני ונאמר (ויקרא יט יט) לא יעלה עליך העלייה שהיא דרך לבישה אסור עכ"ל והוא ממה ששינו בפרק במרא דכלאים (מ"ה) מוכרי כסות מוכרים כדרכן וכו' מופרי כסות מופרין כדרכן וכו' אלמא דמותר לעשותן ולמוכרן לכתחלה ואף על פי דכבר כתב הרמב"ם לשם (ה"ט"ו) וכן רבינו בסמ"ן ש"א (רמ"ו): דמוכרי כסות ומופרי כסות עושין כדרכן לא כתבו כן אלא להורות דאין ט משום אסור הנאת לבישה כיון שלא נכתוב ליהנות בממה מפני החמה וכו' אבל כאן מירי בללא נהנה כלל אלא דעושה לו כלאים לכתחלה על ידי גויס ומוכרן על ידם דמותר אף מדרבנן ולא גזרו בה כל עיקר:

פרישה

(ג) המלביש לוקה והלושב פטור. הרא"ש נמשנה תמה עליו דהא לאו דלא תלבש אלושב קאי ואי דרש נמי לא תלבש אם כן אפילו הלושב מזיד נמי ילקה המלביש גם הוא דאין זה לאו שכללות כיון דאחרי גברי קאי. ובכסף משנה פרק י' דכלאים (ה"ג) כתב דאפשר ליישב ולומר שסובר הרמב"ם דמדאפקינה רחמנא ללושב ומלביש אחד חובה אחד מפשטא ומד מקרי אין לחייב שניהן כאחד כל היכא דחד חייב אידך פטור ולא דמי לחער לא יעטר (נמדנר ו ה) דההוא לא מקרי ביה נפיק אלא ממשמעותיה דלא יעטר ע"כ. ועיין לעיל בסוף סימן ר"כ (קלג): כי ד"ה דע דכתב המדיר את אשתו ואם נהיית לו לוקה ופי' הר"ן (נדרים טו. ד"ה הלכה) דהאשה נלקית אף על גב דכתיב (נמדנר ל ג) לא יתל דברו דרשינן לא יתל דבר הנדר. אבל הרמב"ם (פי' נדרים ה"ג) מולק וספירא ליה דהאיש נלקה אם מהנה אותה ולא האשה ועיין שם בבית יוסף:

הגהות והערות

ואין חולקים כבוד: דן ובביאור מחלוקת הרמב"ם והרא"ש עיין בנוב"י (אור"ח מ"ק סי' לה) ובקהלות יעקב (ברכות סי' ח): ה' ובביאור שיטת הרמב"ם עיין שם ברדב"ן ובכס"מ וע"ע בלח"מ (אבל פ"ג היה) ועוד:

נפק"מ אם ראונו עושה העצירה או שמענו וכל שיש אלל אי עצירה חמורה דקו"ע כבר היא עון אשר החורה אינה מתרת לדחותה בשביל כבוד הצריות.

ועיקר יסוד דברי התוס' צתירולס השני [שגם כשהוא קו"ע אלל אדם אחר מקרי קו"ע ואינו נדחה מפני כבוד הצריות] הוא מחלוקת הפוסקים והוצא בהנוצ"ק חאו"ח סי' ל"ה, והוא דצרכות דף י"ט אמרינן המולא כלאים צנגדו פושטו אפילו בשוק ומפרש בגמרא הא דלא נדחה איסור כלאים מפני כה"צ כדרך שנדחה פסח ומילה בשביל קבורת ממ"ל משום דהתם הוא שוא"ת אבל לבישת כלאים הוא עצירה בקו"ע, וכתב הרמז"ם ז"ל דהמולא כלאים צנגד חצירו בשוק פושטו ממנו, והוא משום שגירסת הרמז"ם ז"ל היתה המולא כלאים בשוק [ולא כגירסתו "צנגדו"] והיינו כשמלא על חצירו כלאים פושטו כו' וחזינן מזה דמפאת שהעצירה דכלאים היא בקו"ע אלל חצירו מחוייב אדם אחר המולא את הכלאים לפושטו ממנו אע"פ שצמניעתו מזה אינו אלל עצירה שוא"ת, מ"מ כיון שאלל חצירו שלצוש בהכלאים הוא עצירה דקו"ע מחוייב המולא לפושטו ממנו וזכו כשיעת התוס' צתירולס השני דקו"ע דשל חצירו נמי מקרי עצירה דקו"ע לענין שאינו רשאי זה להיות שוא"ת מפני כה"צ, אבל דעת הרא"ש ז"ל הוא דדוקא מולא צנגדו של עלמו פושטו כו' משום שהוא עושה עצירה בקו"ע אלל המולא על חצירו כלאים אינו פושט ממנו אם הוא שוגג [דאם הוא מזיד הלא אז הלוש עלמו מחוייב לפשט וכשאינו פושט עובר צמזיד על ד"ת וכו"ע לריכין לכופו לאפרושי מאיסורא] והוא משום דכשהלוש שוגג עלי' דידי' עלמו לא חל חובת הפשטה כל זמן שאינו יודע מהאיסור, ולגבי אחרים שמכירין הכלאים אינו אלל איסור שוא"ת מה שאינם מודיעים לו שזה כלאים ולא מפשיטין צגדו ממנו ע"ש היטב צהנוצ"ק צביאור פלוגתא זו

חמיר יותר מעצירה שוא"ת אלל הענין הוא] משום דעצירה וכבוד הצריות שקולין בן ומשו"ה כשהן מתנגדים זל"ז דינא הוא להיות שוא"ת לפי שאין לכל לך כח לדחות לך השני ונשאר ממילא שוא"ת, לפי"ז ודאי אינו מוצן מש"כ התוס' צתירולס השני דכשאחר עושה חטא בקו"ע לא ניתנה לדחות מפני כבוד הצריות, דמה צכך שיש עצירה בקו"ע סו"ס שקולים הם ואין לזה הצורצא מרבנן לעשות מעשה ללך אחד [להעיד] נגד לך השני [דהיינו כבוד הצריות] אלל ע"כ מוכח דהתוספות סצרי צתירולס השני דהא דאיסור שוא"ת נדחה מפני כבוד הצריות הוא משום שעצירה שוא"ת קיל ונדחה מפני כה"צ אלל עצירה דקו"ע חמיר ואינו נדחה מפני כה"צ, ומשו"ה קסצרי התוס' שגם כשהקו"ע הוא אלל אדם אחר מ"מ כבר יש כאן עצירה חמורה וזה לא ניתנה לדחות מפני כה"צ, וכן מצאר הגרא"צ וסרמן ז"ל צקונטרס דצרי סופרים סי' ג' אות כ"ח וע"ש צחחילה הסימן צאריכות.

ועדיין לריך ציאור דנהי שיש כאן [כשלא יעיד לאפרושי מאיסורא] עצירה בקו"ע אלל האשה מ"מ אלל העד אינו אלל עצירה קלה שוא"ת ורחוי לומר שעצירה קלה זו שיהא ציד העד ההא נדחית מפני כה"צ, וצקונטרס דצרי סופרים הנ"ל שם מצאר שזכו משום דקוי"ל כל שיש צידו למחות ואינו מוזה נחפס צעון חצירו וכיון דלחצירו יהא עון חמור דקו"ע ממילא אוחו חומר איכא גם אלל העד שהיה יכול להפרישם וכל שיש צו עון חמור דקו"ע אינו נדחה מפני כה"צ אע"פ שאינו עושה מעשה כלל, דמ"מ עצירה חמורה דקו"ע איכא עליו, ואינו נדחה מפני כה"צ ע"ש. ויש להסציר צאופן אחר קלת, והוא דדין זה שעצירה שוא"ת נדחה מפני כה"צ, הלא החורה היא שאמרה בן שיהי אדם מצטל מלזה שוא"ת בשביל כה"צ, ולגבי החורה אין

רמ"א ב"ד סי' ע"ב סעיף א' בהג"ה ככתב האוכב פרום באובל המת דלון להגיד לו עד שילבש החילה וידי זה נקרא קום עשה ולרש"י לא הותר הפי' עומתא כהנים בקום עשה מפני כבוד הכריות, אלא ודאי שרמ"א הכריע כתום' דגם חזר וכתב הותרו לעמא מפני כבוד הכריות חזר מפני שיטת בשאלה וכתב מפני שאיט שיה ככל. אבל אחר הישוב אדרבה רמ"א פסק כרש"י דאי כתום' ח"כ למה כתב רמ"א שם שאם כבר הגידו לו איט רשאי להמתין עד שילבש והרי לתום' מותר לעמא בידיים מפני כבוד הכריות ואין לך זלזול כבוד יותר מלמטש ערום החולה, אלא ודאי שהכריע כרש"י והא דפסק שאם איט יודע לא יגידו לו עד שילבש עלמא היט משום דרמ"א לשיטתו איזל שפסק בסי' ע"ג בהר"ש שגם בכלאים איט הטובש שנגב לא יגידו לו :

ועוד נלענ"ד דאפי' לדעת החוס' אפילו יומא כשמת הר"י שיטל לעקור הקדושין אפי' לא מקילין באיסור זה מה שלא הקילו בשאר חיובי לאוין דלינתיה בשאלה שהרי איסור זה עכ"פ חמור מכל ח"ל ודומה לחיובי כריתות שהרי כל ח"ל אינו דוחים היבוס ומדאורייתא עולים ליבוס אלא שגזרו ביאה ראשונה אטו ביאה שניה ועכ"פ חוללת וכדמפרש ביבמות דף כ' ע"א וע"ב ואילו אחת איש שנתה ונאסרה על בעלה פטרת לרחה מחליטה ומיבוס והרי היא כערוה ממש ואילו שאר ח"ל יש שאסורין לבעליהן ומותרים ליבמיהן כמפורש ביבמות ור"י איסור זה חמור מכל ח"ל ואם שאר ח"ל לא ניתו לידחות מפני כבוד הכריות בקום עשה ק"ו לאיסור זה. באופן שלדעת הרמב"ם בודאי מחייב להודיע דומיא דרואה חבירו לובש כלאים בשוק והלובש שנגב שמתחייב לפשוט מעליו :

ועדיין יש מקום אחי לומר שגם לדעת הרמב"ם יש לחוש על כבוד הכריות ולא להודיע. והא דפסק בלובש כלאים שפושט מעל חבירו אפי' בשוק כלאים בשוק שאי שכל הרואה יראה בעיניו זה לובש כלאים אף שהלובש שנגב מ"מ הכל רואים שהוא לובש כלאים ואין הכל יודעים שהוא שנגב ויש כאן חילול השם ולכן אין חולקין כבוד. וכן דייק ליבנא דרב יהודה אמר רב שם בברכות ד' כ"א המולא כלאים וכו' מ"ט אין חכמה ואין הבונה ואין עלה נגד ה' כל מקום שיש חילול השם אין חולקין כבוד לרב, הרי דוקא במקום שיש חילול השם ועל זה הוא דמסיק לחלק בין קום עשה לבין ור"י אבל במקום דלא שייך חילול השם אפילו בקום עשה חולקין כבוד ואמרינן גדול כבוד הכריות לדחות ל"ת שבתורה אפילו בקום עשה. ובין שבגדו דידן אין שום אדם יודע שהאשה זנתה ונאסרה לבעלה רק זה העיקר ואם הוא ישתוק אין אדם יודע ואין כאן חילול השם כלל וכיון שכן ישתוק מפני כבוד המשפחה, חומר חזי דהא ליתא דעבירות העבירה מה שפסקה האיסור קורא רב יהודה חילול השם בין אם ירבו הרואים ובין לא. דאל"כ מאי מקשה הגמ' שם מוהתעלמת פעמים אחת מהתעלם ובי הרואה יכול להבחין אם זה רואה את האבירה ועושה עלמא כאיט רואה או שבאמת איט רואה ור"י כן כן חילול השם. ועוד מאי מקשה ממה מלוא והרי מה מלוא איט בזה שאם הוא קורא ויש לו עונה איט מה מלוא ומה מלוא קונה מקומו וקוברו שם בשדה ור"י אין כאן ח"ל השם ולכן נדחה עומתא כן וכיזר מפני כבוד הכריות ואין מקשה מזה על רב יהודה דכלאים אלא ודאי עשיית האיסור קורא רב יהודה חילול השם. באופן שהרמב"ם אין חכמה ואין חכמה ומחייב להודיע אלא שיכול האומר לומר כדאי הר"ש דיוק בלשגו של הר"ש גם הר"ש ש"ג וע"ב פסק טוהיה, אלא שאר כלאים הביאו הבית יוסף ב"ד סי' ע"ג ח"ל, וכתב עוד הר"ש בהל' הרי שהלך בשוק ומאלא לובש כלאים תרין אמוראן חד אמר אסור וחד אמר מותר מאן דאסר דבר תורה ומאן דמתיר כר' זירא דאמר גדול כבוד הכריות שדוחה את המלוא בלא תעשה שעה אחת. הרי שגם המתיר לא התיר מפני הכבוד כי אם שעה אחת דהיינו זה שלבוס בכלאים בשוק שחפץ שיבוא לביטו ישקטו מעליו ושוב לא ילבשו כלל. אבל בגדו דידן שעי' שחיקתו אל זה נמאלא זה בעל אשתו כל ימיו באיסור ודאי שאין כבוד הכריות דוחה האיסור כל הימים אפילו להר"ש :

הנה לכאורה אחי יש מקום לבעל דין לחלוק ולומר שלדעת הר"ש לא יבא חיוב להגיד להבעל דברי הירושלמי הם ענין אחר שהירושלמי זה מיירי שהלבוש בכלאים הוא עלמא מאלו והוא עשה שוב מחד והותר לו זמני הכבוד לך. התנה דוקא לשעה לפי שהוא עובר בקום עשה אבל אם הוא שנגב ואחר הוא שיוודע נגד זה האחר הוא שב ואל תעשה שמתגע מלהודיע כיון שהבעל עלמא שנגב אין לחלק בין שעה אחת או בין ימים ושנים. חומר אי שתי תשובות בדבר חדא שהרי מסבירא אי לאו שמליט לחכמי ה"ש זאמרו גדול כבוד הכריות וכו' אין להתיר שום איסור אפילו בשב ור"י ופני כבוד הכריות אלא שמליט שה"ל אמרו דבר זה ומשולם לא מליט הם להתיר לשתוק מפני כבוד הכריות אלא לשעה, ומליט בירושלמי מפורש ויש חילוק בין לשעה לפני מרובה אם כן אין לנו כח להתיר שום דבר שאיט לשעה כיון שלא מליט שום סמך להתיר יותר :

עוד שהרי אט לריבין להבין דעת המתיר בירושלמי כיון שהירושלמי מיירי שהוא עלמא לובש אף שייך להתיר איסור תורה בקום עשה מפני כבוד הכריות ולומר שחולק בזה על הגמ' דידן הוא דוחק. ועוד שריבין אט

להבין דברי המחירין בירושלמי דקאמר גדול כבוד הכריות שדוחה את המלוא בלא תעשה שעה אחת. הנה מה טענתו באמרו בלא תעשה, אם טענתו למה שאמרו בתלמודא דידן שדוחה ל"ת שבתורה ח"כ לא ה' לו לומר בלא תעשה בבית השימוש אלא שדוחה ל"ת. ועוד שהרי אמר שדוחה את המלוא ור"י למה זה ככל הלשון שדוחה את המלוא לא תעשה ודי באמרו שדוחה ל"ת ח"י ק' טענת הירושלמי גדול כבוד הכריות שדוחה את המלוא ועל זה הסביל הנאי יאמרו דוחה המלוא בלא תעשה דהיינו בשב ואל תעשה ולא בקום עשה. ודברי הירושלמי הם ממש דברי הגמ' דקאמר שב ואל תעשה שאי וגם בזה לא התיר אלא לשעה, ומעשה קשה כיון שהירושלמי מיירי שהלבוש עלמו מאלו אף קורא זה שב ואל תעשה ובגמ' מקרי זה קום עשה. ולכן נלענ"ד דהני אמוראי בירושלמי פליגי בפלוגתא דאמוראי בתלמודא דידן במס' מנחות דף כ"א ע"ב אמר רב ביבי פושט ולובש וכו' רב אמי אמר אפילו לא שיה אלא כדי לפשוט וכו'. ומעשה לרב אמי זה מה שלבוש בו ואיט פושטו מקרי קום עשה שהולך לבוש בכלאים דאי לאו דמקרי קום עשה אף לוקה על השקיה והא אין לוקחין על לאו שאין בו מעשה ולא ה' לו להסתחייב מלקוח רק על הלבוש הראשונה שמתלבש בו מתחלה ולא על השקיה בפני עלמא אלא דגם זה מתחשב מעשה, ורב ביבי סבר שזה לא מקרי מעשה ולכן אמר שאיט לוקה על כל אחד בפ"ע כי אם בפושט ולובש ופושט ולובש שריך לנשות בכל פעם מעשה הלבוש ממש אלא שמתחשב חס בני בבית יד אינאקלי שלו, ומעשה האוסר בירושלמי סובר כרב ביבי דזה מקרי מעשה וקום עשה איט נדחה מפני כבוד הכריות והמתיר סובר כרב ביבי דזה מקרי אין בו מעשה ומיחשב שב ואל תעשה שאיט פושט הכלאים מעליו ושפיר קאמר גדול כבוד הכריות שדוחה המלוא בלא תעשה שאף שמתלבוש לכלאים מעליו מ"מ מקרי שב ואל תעשה ואפי' העיל בה הנאי לשעה אחת שלא הותר רק לשעה. ח"כ מינה גם הרואה את חבירו כיון שמתלבוש עליו להפריש חבירו מחיבורא אלא שדחה מפני כבוד הכריות איט נדחה אלא לשעה אבל לא לכל הימים ולא לזמן מרובה :

א"כ פשוט הדבר שחייב להגיד לבעל האשה להודיע שאשתו זנתה שפירוש מזה. אלא שעתה ח"כא לספוקי בזה שמתחשב גם מעלתו במכתבו לו יהיה שהייב להודיע שמה דוקא במקום שיש עליו דבריו בודאי, והמשל כגון חבירו לובש כלאים דיכול להראות לו או אם זנתה האשה בשני עדים אבל כאן הלא גם אם יגיד ח"כא לא יבא מיהמן בעיניו כפי תרי ואז לא יושילו דבריו כי אין האשה נאסרת אלא בקיטוי ובתורה או בעדים ברורים ומג"ל שיהי' מוטל עליו בזה להודיע כלל. נראה שגם זה אינו שהרי כיון שאם ה' ברור לו שיאמיתו הבעל ויעשה פעולה להפרישו מהאיסור היה חייב להודיע ככלל, ח"כ גם עתה שאיט ברור לו לרבו מחייב למעבד את שלו ולא גרע ממלוא הוכח תוכיה שאמרו במס' שבת אם לפניך גבוי לפנייה מי גבוי עיין שם דף כ"ה ע"א :

ובר זה להתלמד במקום אחר כגון איש נכרי יודע באשת איש שזנתה. אבל כאן בעובדא דידן שזבו עלמא הנואף והוא עלמא הוא המכשיל את בעל האשה שהוא בעבירה עם אשתו כל הימים ובא לחזור בתשובה פשיטא שמתחייב להסיר המכשלה אשר הכשיל וכל עולדי דאפשר ל' למיעבד שלא יתקא עוד חבירו על ידו מחייב לעשות, והרי על כיוצא בו אמרו במס' מגילה דף ע' ע"ב הבא על אשת איש ואסרה על בעלה נעדר מן העולם. ור"י כל זמן שזה נכשל על ידו הוא נעדר ח"ל, ואם בכל מקום שדברו רז"ל כן להגדיל העונש עם כל זה לא לתלוטין אמרו וזה כלל גדול שאין דבר עומד בפני התשובה אלא שכוונתו בזה שתשובתו חמורה. אבל עכ"פ אינו מחייב לעמוד מה שבידו ואם בעל האשה לא יקבל דבריו אפי' ילפא לתשובה ויקבל בעל הרחמים הטובתו ברחמים :

אמנם מה שמתחשב מעלתו אם יודיע להבעל ולא יקבל את דבריו אם מחייב לבא לפני בית דין ולהודיע גם להבית דין. הדבר פשוט שסני שיוודע להבעל לבדו וממ"ל אם יקבל הבעל דבריו יפרוש מן האשה ושוב לו ואם לא יקבל הבעל דבריו ולא יאמיט מה תועלת בפועל ריק שיבוא לפני הב"ד הלא אין הבעל מחייב להאמיט ומה יעשו הב"ד בזה, ולא מצע' שאיט מחייב לבא לפני הבית דין ואולי אפילו איט רשאי ח"כ לבוא לפני הב"ד כלל ומייב אפילו מלקוח מ"מ דומיא דעובדא דעובי' וחיגוד בערבי פסחים דף ק"ג ע"ב דהוי כמוליא שם רע, ואף שכתב רמ"א בח"מ סימן כ"ח סעיף א' בהג"ה דע"א דוקא באיסור שכבר נעשה מיחשב מש"ל אבל אם הוא לאפרושי מחיבורא יכול להעיד. והיינו אפילו אם יש ספק אם יאמיט דבריו שגורש דבר זה הוא מן הסמ"ג ל"ת רי"ג ח"ל לא יקום ע"א וכו' ולמדנו מכאן ש"ע"א הודיע בחבירו עון דבר שאין ראוי להשביע שלא יקום להעיד עליו ואם העיד לוקה דשום ביש הוא דאפי' וכו'. ומה שמליט בקדושין בלוחו סומא שהעיד לשלח שזנתה אשתו ור"ל זה שמואל אי מיהמן לך כפי תרי אפקה ולא גער בו מר שמואל על זה שהעיד יהודי וכן בפרק הגיזקין וכו' יש לומר שפרשת איסורא שאיט עכ"ל הסמ"ג. בקיטור. והרי אפילו בדבר שאיט ברור שיקובלו דבריו ג"כ לא גער בו מר שמואל והרי שם בקדושין שלמר שמואל אמר השליח שאשתו של הסומא זנתה ולא להסומא שהרי כך יאמרו שם כי אחא שליח אמר אשתו זנתה ואי להסומא ה' מדבר בל"ל